Aderarea României la OCDE: suntem oare pregătiți? La capitolul fiscalitate – nu

Autori:

Adrian Rus, Partener, Liderul practicii de prețuri de transfer, EY România

Alex Slujitoru, Partener, Coordonatorul practicii de inspecții și controverse fiscale, EY România

Emanuel Băncilă, Avocat, Băncilă, Diaconu şi Asociaţii SPRL

Știrea că România ar putea fi una dintre țările membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) într-un orizont mic de timp este binevenită și de salutat. Mai ales că unul dintre principalele impedimente în discuțiile din anii trecuți a venit și din zona fiscală (respectarea Legii Responsabilității Fiscal-Bugetare, flexibilitate și spațiu

fiscal), noul impuls în negocierile de aderare ar putea însemna că România a progresat în zona fiscală și, mai ales, ar putea semnala o recunoaștere a progreselor realizate în nenumărate zone de impact pentru taxarea corespunzătoare a profiturilor în locurile în care se desfășoară activitatea economică și se creează plus-valoarea. Este oare acest progres suficient pentru a ne asigura că România ajunge în sfârșit în rândul țărilor ce dețin economii de piață stabile și puternice?

Conform celui mai recent raport al OCDE cu privire la România – „Making Dispute Resolution More Effective – MAP Peer Review Report, Romania", dat publicității în 25 mai 2021, per total, România îndeplinește mai puțin de jumătate din elementele „Acțiunii 14 Standarde Minime", deși a reușit să remedieze o serie de deficiențe identificate de OCDE.

Spre exemplu, OCDE a constatat că, deși România are o rețea dezvoltată de tratate fiscale și este parte la Convenția privind eliminarea dublei impuneri în legătură cu ajustarea profiturilor întreprinderilor asociate 90/436/CEE (EUAC), aproximativ o treime din tratate nu conțin dispoziții privind implementarea acordului amiabil privind eliminarea dublei impuneri, indiferent de termenele de prescripție prevăzute de legea română. Aproximativ un sfert din tratate nu prevăd un termen de formulare a solicitării de eliminare a dublei impuneri, iar aproximativ o zecime din tratate nu conțin posibilitatea celor două state de a discuta și alte cazuri decât cele care se încadrează expres în tratat.

OCDE a mai constatat că România nu are un plan care să vizeze tratatele ce excedează Convenţiei multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile şi a transferului profiturilor, deși și-a propus să rezolve aceste probleme prin semnarea și ratificarea ei, fapt care ar impune modificarea unui număr semnificativ din tratatele existente.

Mai important, OCDE subliniază că România nu îndeplinește un element major din „Acțiunea 14 Standarde Minime”, și anume prevenirea apariției disputelor, deoarece nu permite aplicarea acordurilor de preț în avans (APA) aceleași tranzacții efectuate, dar în perioadele anterioare, necuprinse în mod expres în APA emise.

Totodată, OCDE a reținut că, deși România permite accesul contribuabililor la procedura acordului amiabil privind eliminarea dublei impuneri, informațiile disponibile public cu privire la această procedură sunt foarte limitate, neexistând transparență cu privire la activitatea autorității române competente în această privință. Mai mult, OCDE semnalează că inclusiv „profilul României”, alcătuit pe baza informațiilor furnizate de aceasta nu corespunde politicii și practicilor efective ale autorității competente.

Și, dacă privim la rapoartele publice, informațiile sunt contradictorii. Din informațiile furnizate de ANAF, în 2019 au fost finalizate trei proceduri amiabile, fiind în curs de derulare alte 61 de proceduri amiabile în diverse stadii de soluţionare, în scopul eliminării dublei impuneri. Mai mult, ANAF nu precizează potrivit căror prevederi au fost finalizate cele trei (EUAC sau tratate de evitare a dublei impuneri).

În primul semestru al anului 2020, ANAF anunță ca fiind finalizate cinci proceduri amiabile, prin „Notă de închidere a procedurii amiabile”, patru dintre ele în baza acordurilor sau convențiilor pentru evitarea/eliminarea dublei impuneri încheiate de România cu state membre UE și una în baza EUAC. Cu toate acestea, în *Raportul de performanță privind întreg anul 2020*, ANAF nu mai face vreo referire la procedurile amiabile, nici măcar la cele amintite în raportul privind semestrul I.

La nivelul lui 2021, ANAF raportează pentru primele șase luni din an că „au fost soluționate opt cereri de inițiere a procedurii amiabile”.

Or, dacă privim în ansamblu aceste informaţii, am putea crede că asistăm la o schimbare de optică a autorității fiscale. Astfel, dacă inițial era implicată în proceduri amiabile pe care le și soluționa (chiar dacă nu cunoaștem cum), mai apoi a început să „închidă” aceste proceduri (deși nota de închidere nu pare să echivaleze cu o decizie sau acord de eliminare a dublei impuneri), pentru ca în prezent să pară că „soluționează” nu proceduri amiabile, ci „cereri de inițiere a procedurilor amiabile”.

Toate aceste nu sunt decât aspecte ce ne îndreptățesc să credem că autoritățile mai au mult de lucru și de îndreptat până când aderarea chiar se va produce. Mai ales în condițiile în care procesul de aderare include o evaluare riguroasă și detaliată din partea a mai mult de 20 de comitete tehnice (cel de fiscalitate fiind doar unul dintre acestea) a alinierii României la standardele, politicile și practicile OCDE.

Ca rezultat al acestor revizii tehnice și înainte de orice invitaţie de a deveni membru în organizație, vor trebui implementate schimbări în legislație și în practicile autorităților pentru a îndeplini standardele OCDE, care ar putea reprezenta un catalizator puternic pentru reforme importante.

Nu există un termen limită pentru finalizarea procesului de aderare, însă nu este de ignorat faptul că sunt și alte țări în competiție și ratarea acestui val de aderare poate împinge șansa României într-un viitor îndepărtat. Rezultatul și durata procesului depind de abilitatea României de a se adapta şi alinia cu standardele OCDE și a adopta cele mai bune practici ale organizației. Și, cum fiscalitatea este domeniul unuia din cele peste 20 de comitete, am putea începe cu eliminarea efectivă a dublei impuneri.